

## **PARLAMENT EN L'ACTE ACADÈMIC D'INAUGURACIÓ DEL CURS 2018-2019 DE LA UNIVERSITAT DE GIRONA**

27 de setembre, 12 h, Aula Magna Modest Prats de la Universitat de Girona  
(església de Sant Domènec)

Ara fa gairebé nou mesos que vaig prendre possessió com a rector de la Universitat de Girona. Donada l'excepcionalitat que vivia el país, aleshores al bell mig de l'aplicació de l'article 155, i per respecte a les institucions catalanes, la presa de possessió fou un acte discret, senzill, a porta tancada, sense festa, amb la presència de no més d'una vintena de persones. A hores d'ara, nou mesos més tard, la situació que vivim encara està lluny de la normalitat, amb presos polítics i polítics a l'exili, amb els nostres companys i amics a la presó o fora del país. Hem de recordar-ho i recordar-nos que vivim una situació que no és de normalitat, hem de recordar i recordar-nos que no els tenim a casa i que els volem a casa: us volem a casa.

Us haig de confessar que ja m'esperava que la tasca de rector fos intensa, sense treva. I us haig de dir que el resultat supera amb escreix les expectatives. No hi ha major satisfacció que la confiança que m'heu fet per encapçalar aquest període apassionant de la Universitat de Girona.

Moltes gràcies a tots els que formeu part d'equips directius, als que exerciu càrrecs de responsabilitat, als que participeu en comissions de govern, als representants, als estudiants, al personal d'administració i serveis i al personal docent i investigador. En un dia tan assenyalat com el d'avui és just que fem un reconeixement a totes les persones que fan avançar aquesta universitat en el seu dia a dia i fan que excel·leixi en docència, en recerca, en transferència de coneixement i en compromís social. Una bona feina que cal comunicar adequadament perquè tingui la visibilitat que es mereix. Avui, també i molt

especialment, vull agrair a l'Àrea de Comunicació i Relacions Institucionals i al Servei de Publicacions la seva feina en aquesta magnífica inauguració de curs.

En aquest punt del discurs vull tenir un record per les persones estimades que ens han deixat: Quim Garriga (professor d'història de l'art a la Facultat de Lletres); Salvador Carrera (expresident del Consell Social); Dani Cantalosella (del PAS de Gerència); Núria Boada (del PAS de la Biblioteca); Joan Fontana (doctor honoris causa de la UdG), i els estudiants Sergi Varo i Anna Carreras, de l'Escola Politècnica Superior i de la Facultat d'Educació i Psicologia, respectivament. Que descansin en pau.

Formem part d'una història que ens precedeix i que d'altres continuaran. Les institucions són com fils relligats amb el pas del temps. Tots sabem que hem de fer front a grans reptes en un context incert, de creixent globalització i de restriccions pressupostàries. No són les millors condicions. Però feu una ullada a aquests darrers 25 anys. La Universitat de Girona ha estat possible per la suma d'impossibles, per la suma de molts esforços col·lectius. Sempre que hem fixat un rumb comú hem superat totes les previsions.

I quins són aquests grans reptes? Doncs són tres: 1) generar il·lusió en els estudiants que arriben; 2) superar les seves expectatives quan estan entre nosaltres, i 3) acompanyar-los en la seva futura vida professional. Per tant, com a acadèmics, hem de posar el focus en aquests tres grans reptes: els estudiants, els estudiants i els estudiants! Ja veieu, si fa no fa, salvant potser lleugers matisos, els mateixos reptes que hem tingut des de la creació de la Universitat de Girona, perquè el repte és un camí de superació constant, que no s'acaba mai.

Per generar il·lusió en els estudiants que arriben, potser els primers que hem de seguir il·lusionats amb la feina que fem som nosaltres mateixos. Aspectes rellevants per mantenir la il·lusió són la motivació i el reconeixement mutu. La motivació l'aconseguim fent que tota la comunitat universitària comparteixi el mateix objectiu, aquesta il·lusió per la feina que us deia, i que pugui desenvolupar la seva feina en un entorn confortable que reuneixi les condicions òptimes per a l'aprenentatge. El reconeixement mutu l'aconseguim quan ensenyants i

estudiants, comunitat universitària i societat, personal docent i investigador i personal d'administració i serveis es valoren, es respecten, es coneixen i es reconeixen com una peça clau i imprescindible per superar les expectatives que els estudiants han dipositat en nosaltres.

Tot plegat exigeix una planificació acadèmica amb una estructura de graus, màsters, doctorats i formació contínua raonada, clara i justa; una plantilla de professorat docent i investigador i de personal d'administració i serveis raonada i de qualitat; unes infraestructures docents i de recerca adequades i modernes, i una correcta aplicació de les metodologies docents amb rigor, esforç, innovació i compromís envers el coneixement i la capacitat de la professió, i un creixement intel·lectual integral de l'estudiant com a veritable motor d'evolució de la societat.

Les consideracions que faré tot seguit tenen un caràcter informatiu i pretenen ser estimulants per a la comunitat universitària i no només de reivindicació, o de queixa, envers agents externs. Reivindicacions i queixes que normalment recauen sobre la conselleria. I ho dic expressament per no donar una imatge equivocada a la consellera, no fos cas que donéssim la impressió que els nostres problemes, o les nostres protestes, requereixen una solució que ha de venir exclusivament del Govern de la Generalitat.

I quines són, doncs, aquestes consideracions?

En primer lloc, si es vol millorar la qualitat de la docència cal fer confiança als professors que generen passió per aprendre i oferir-los la possibilitat de treballar de forma més autònoma, per tal que puguin aplicar les eines d'un aprenentatge adaptat als estudiants. Una gestió excessivament centralitzada i homogeneïtzadora no dona confiança, no incentiva la capacitat d'acció ni la planificació acadèmica dels centres docents i dels equips docents, fet que desencisa els professors i desmotiva els estudiants. Avançar en aquest àmbit comporta, per una part, atorgar més autonomia als equips de professors i, per l'altra, facilitar models flexibles de gestió als centres docents, que tinguin en compte l'especificitat, i afavorir i donar suport a la innovació.

D'altra banda, tenim un risc, i una oportunitat, a l'hora d'afrontar el relleu generacional. És un risc perquè se'ns estan jubilant les persones que han fet gran la UdG, que han fet que fóssim el que som. S'ha anat perdent progressivament personal permanent a causa d'una reducció dràstica de les taxes de reposició que no ens permet una lliure contractació. Hem de reivindicar la supressió d'aquestes taxes. Però no ens hem d'instal·lar en la queixa. Ens cal ser imaginatius, fomentant i donant suport als grups de recerca que apostin per la captació i la retenció de talent. Hem de poder incorporar talent jove, que equilibri la piràmide d'edat, que asseguri la supervivència de la institució, i que doni un nou impuls a la qualitat docent i de recerca de la Universitat de Girona.

Tenim un finançament insuficient. Ja sé que és un fet conegut, però cal insistir-hi. Els països amb una societat humanament més desenvolupada i justa són també els països que més esforç públic fan en desenvolupament del seu sistema de coneixement. En aquest sentit, la mitjana a l'OCDE d'inversió pública en universitats és d'un 1,2 % del producte interior brut, mentre que a Catalunya és d'un 0,7%. Les universitats estan clarament infrafinançades. Paradoxalment, any rere any veiem com les universitats catalanes ocupen bones posicions en els rànquings nacionals i internacionals. Però no ens enganyem, això és en part per la inèrcia que tenim com a grans institucions que som i al talent que vam incorporar ara ja fa uns anys. Ara hi ha símptomes evidents d'esgotament i podem perdre-hi molt. Necessitem un finançament estable i suficient. En aquest sentit, el nou model de finançament que està desplegant el Departament d'Empresa i Coneixement és una oportunitat. Un model més basat en qualitat que no pas en quantitat, que treballa per a la millora contínua. És una iniciativa que hem d'agrair, però també hem de ser conscients que ens caldrà posar-hi més recursos si volem continuar competint en condicions amb els millors sistemes universitaris a escala global.

Com us deia, ens cal assegurar les infraestructures de docència i de recerca. Portem molts anys, massa anys, sense un pla d'inversions universitàries. No em refereixo només al fet que tenim actualment una manca clara d'edificis i serveis. Ni em refereixo només al deteriorament dels edificis existents, per no parlar de la situació de liquidació en la qual es troba el Parc Científic i Tecnològic. Em

refereixo també, i de manera molt especial, a la manca d'inversió en equipament docent i investigador, imprescindible per donar el servei de qualitat que es mereixen els nostres estudiants i per mantenir la competitivitat internacional de la nostra recerca. Malgrat totes aquestes dificultats, com a Universitat de Girona caldrà que fem un esforç per prioritzar el finançament dels centres docents i destinar una part important del nostre pressupost a pal·liar, sabent que no serà suficient, el deteriorament de les infraestructures.

Com veieu tenim feina, tenim molta feina, però també us haig de dir que copso del Govern de la Generalitat, dels partits polítics, dels ens locals, de les institucions, associacions i fundacions del territori, la voluntat d'afrontar aquests reptes i sortir-ne reforçats. Haurem de ser més exigents amb nosaltres mateixos, mantenir l'esperit crític, corregir els nostres errors i trobar l'equilibri i la justícia i ser responsables de les nostres decisions. Haurem de definir nous objectius i mantenir alhora aquells que ens han fet ser el que som. I ho haurem de fer entre tots.

Haurem d'identificar el camí que singularitzi la UdG, que ens ajudi a diferenciar-nos de la resta d'universitats, que ens ajudi a adaptar-nos a un context de canvi, que ens exigeix una transformació efectiva. Sí, així és, estem en un context de canvi que demana un canvi de model. Un context de canvi que demana que les universitats innovin. Per això no ens podem quedar en la simple, passiva i còmoda posició de la queixa i la reivindicació. Hem de ser actius i fer un esforç per adaptar-nos al canvi que demanen les noves generacions i reinventar-nos.

Haurem de centrar-nos en les apostes estratègiques globals que ens permeten projectar-nos cap al futur, defugint el detallisme innecessari, els generalismes buits o l'ús d'un simple reguitzell de frases inspiradores. Hem de definir un conjunt reduït de palanques de transformació i fer apostes que estiguin arrelades als valors i a la trajectòria de la UdG, que siguin apostes valentes, diferenciadores, perdurables i amb capacitat de contribució social. Hem de combinar l'ambició en la visió, la humilitat en les formes i el talent en l'execució. I només ho podem fer possible entre tots: comunitat universitària i societat.

Com veieu, els reptes són grans, però estic convençut que els superarem. Com deia al principi, la Universitat de Girona ha estat possible per la suma d'impossibles, per la suma de molts esforços col·lectius. Sempre que hem fixat un rumb comú, hem superat totes les previsions. I estem fixant un rumb.

I què fem pels nostres estudiants quan deixen la universitat? Ens cal un programa d'acompanyament professional, ens cal donar valor a l'alumni, ens cal donar valor al potencial de l'experiència dels nostres exestudiants, ens cal donar valor a les seves xarxes de coneixences. Els coneixements que ja de per si aporta el pas per la universitat i també, i de manera molt especial, les coneixences poden ajudar aquests estudiants a adaptar-se, a reinventar-se, a desaprendre vells hàbits i professions i aprendre les noves professions que constantment apareixen: cercle virtuós cada vegada més necessari de millora constant.

I com podem augmentar la presència de la universitat al territori? Per aconseguir que els estudis universitaris siguin presents arreu. Serien capaces les administracions locals d'ajudar-nos a augmentar la presència de la universitat? Podem donar valor a la importància de tenir una universitat a Girona que no és només la universitat de la ciutat de Girona, sinó una universitat fortament arrelada a un territori i que ha estat determinant per a la seva dinamització sociocultural i socioeconòmica? Podem parlar de la xarxa de fins a 34 càtedres repartides per municipis d'arreu, podem parlar dels 7 centres adscrits; podem parlar de la presència de la UdG en fundacions, patronats i associacions del territori i dels cursos de postgrau i de màster que s'organitzen a petició d'associacions, d'empreses i d'ens locals. Però hauríem d'aconseguir ser la universitat de referència de tot un territori. Un territori que ha sabut com cap altre sortir reforçat de la crisi, projectar-se internacionalment i afrontar el futur amb garanties i, en aquest aspecte, alguna cosa hi deu haver tingut a veure la UdG.

I què fem en relació amb el nostre més que evident compromís social, en tota la seva dimensió? Les universitats públiques estan al servei d'una comunitat i també han de ser part d'un projecte de país, han de ser-hi al nucli, al centre. I en aquest projecte tenen un pes primordial les condicions de vida de les persones, i també la cultura, que configura la vida, els desitjos i la manera de ser d'un país. Des de la

universitat, i des de la nostra missió social, hem de recordar que a la nostra societat li falta molt per esdevenir una societat amb una igualtat real d'oportunitats. Fixeu-vos-hi! Avui, amb la conferència d'Òscar Camps, de Proactiva OpenArms, hem vist, a través de la cruesa del detall, una part petita de la dimensió del compromís social. Però també podríem parlar de la discriminació per raó de gènere, aspecte en el qual la universitat, igual que la societat, té molts deures pendants per arribar a la igualtat de drets i oportunitats. O també podríem parlar de la desigualtat existent en l'accés a la universitat, on els fills de famílies econòmicament desfavorides tenen un terç menys de probabilitat de tenir estudis universitaris, agreujat per l'increment de taxes i la manca de beques d'ajut. En aquest darrer aspecte, a la Universitat de Girona hem fet un gest. Amb la recent creació de les beques salari podrem arribar a ajudar 33 estudiants econòmicament desfavorits, que podran dedicar-se a l'estudi en igualtat de condicions amb la resta. Però només és un gest. Només és un granet de sorra, tot i que sabem que a base de petits granets de sorra s'alcen muntanyes. Però estem lluny d'assolir una educació universal i inclusiva.

Deixeu-me que us parli del meu pare. Un home fort, bregat, ensenyat i enfortit pel treball, que va haver de patir la pèrdua de la mare, i després del pare, de ben jove, i es va haver de fer càrrec de tres germanes petites. Com veieu, una vida no gaire confortable, que només li va permetre fer estudis primaris, però no per això va ser menys savi. Doncs el meu pare ho tenia clar: em va dir «Estudia el que t'agradi i ja treballaràs del que puguis, però estudia». I que en tenia, el meu pare, de raó.

Una experiència vital, com les experiències vitals dels milers de migrants que venen a les nostres costes buscant, senzillament, viure. Sabent que poden perdre la vida quan inicien el viatge cap a Europa, però cerquen un futur, si no per a ells, per als seus fills. Si arriben a Europa –com sabem, molts es queden pel camí–, estan immunitzats contra les adversitats. Són gent desesperada, que necessita ajuda, que adopta comportaments arriscats i que no farà mai marxa enrere.

I la por i el rebuig que ens generen. La por a perdre els nostres privilegis de ciutadans occidentals, de sentir-nos estranys a casa. Aquesta por que no es pot combatre amb marginació, ni amb exclusió, i menys amb ignorància. Aquesta por

que de cop s'esvaeix quan l'estrany es comporta com nosaltres, quan parla català i de sobte ja no és un estrany i ens alegrem que el sistema educatiu hagi funcionat. Quan la persona està integrada, estima el nostre país i la nostra cultura. Quan ens adonem que ens salvarem, que mantindrem la nostra identitat, si aconseguim donar la benvinguda al nouvingut i aconseguim que faci seva la nostra cultura i la nostra llengua. Un esforç més d'integració i tolerància d'aquesta societat, la catalana, confluència de cultures.

Com deia Benjamin Franklin, «l'educació és l'única inversió que sempre dona benefici».

Per tant, si tots ho tenim clar, si tots tenim clar que el millor per als nostres fills és l'educació, aleshores, per què no apostem per un canvi de model? Per què no fem una aposta decidida per una educació universal i inclusiva, on tothom tingui cabuda? No és immediat. Tampoc és fàcil. Però ens convé no perdre el focus, ser persistents en els aspectes determinats on puguem realment contribuir a la millora de la societat i mantenir l'objectiu.

Com a comunitat universitària no defallirem en l'esforç, i us demano a tots els agents del país i del territori que ens feu costat. Estem fixant un rumb i us necessitem, ens necessitem. Parleu sempre bé de la UdG, sentiu-la vostra amb orgull. Junts continuarem fent gran la Universitat de Girona.

Declaro inaugurat el curs acadèmic 2018-2019 de la Universitat de Girona.

Que tinguem un molt bon curs.

Quim Salvi

Rector